

การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินทางและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ห้า

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินทางและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน^๑

ตระหนัก ว่าการมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอมีส่วนทำให้คนมีน้ำหนักเกินและเป็นโรคอ้วน เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง การเลือกเดินทางในระยะสั้นด้วยยานยนต์แทนการเดินทางและใช้จักรยานทำให้มีการใช้เชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ไทยเสียดุลการค้าและปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น ประชาชนทุกกลุ่มประสบอุปสรรคในการใช้ทางเดินเท้า

กังวล ต่อความสูญเสียทางเศรษฐกิจของชาติ เนื่องจากการเจ็บป่วยเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง มลพิษและอุบัติเหตุ การขาดดุลการค้า การเสียเวลาเดินทาง และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความสูญเสียทางสังคมจากการลดลงของคุณภาพชีวิต ความเป็นชุมชน

ชื่นชม ความพยายามส่งเสริมการเดินทางและใช้จักรยานสำหรับการเดินทางระยะสั้นแทนการใช้ยานยนต์ที่ผ่านมาของหน่วยงานและองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องจำนวนหนึ่ง แม้จะยังมีประสิทธิผลที่จำกัด

รับทราบ ว่านโยบาย กฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ทันสมัย และขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ส่งเสริมการเดินทางและการใช้จักรยานทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

เห็นว่า การทำให้สังคมไทยเอื้อต่อการเดินทางและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวันจำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันจัดการแบบบูรณาการ สร้างและให้ความรู้ หนุนเสริมสร้างความตระหนักตื่นตัว ส่งเสริมให้มีระบบและโครงสร้างที่ส่งเสริมการเดินทางและการใช้จักรยาน รวมทั้งการพัฒนาและการนำกฎหมายไปใช้อย่างจริงจัง เพื่อมุ่งสู่การมีระบบขนส่งและจราจรที่ยั่งยืน และการพัฒนาให้เมืองน่าอยู่

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เรื่องการจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินทางและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน และมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพิจารณาเร่งรัดดำเนินการดังนี้

๑.๑ สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดเป็นนโยบายหลักให้การเดินทางและการใช้จักรยานเป็นวิธีการเดินทางระยะสั้นที่สำคัญ และทำหน้าที่ประสานงานหน่วยงานภาครัฐในการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติ

๑.๒ กระทรวงคมนาคมส่งเสริมการเชื่อมต่อการเดินทางกับระบบขนส่งสาธารณะด้วยการเดินเท้าและการใช้จักรยาน ให้ความรู้ที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เดินเท้าและผู้ใช้จักรยานทุกกลุ่มคนในการสอบเพื่อขอใบอนุญาตขับขี่ยานยนต์ทุกชนิด

^๑ เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๕ / หลัก ๑

๑.๓ กระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร และข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ผู้เป็นเจ้าของอาคารขนาดใหญ่และอาคารสาธารณะ รวมทั้งสถานีส่งสาธารณะ ต้องจัดให้มีที่จอดรถจักรยานที่สะดวก ปลอดภัย และเพียงพอ รวมถึงกำหนดให้จังหวัดมีหน้าที่สนับสนุนการเดินเท้าและใช้จักรยานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๑.๔ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กำหนดให้การเดินและการใช้จักรยาน เป็นระเบียบวาระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมและปลอดภัยต่อการเดินเท้า การใช้ทางเท้า และการสัญจรของคนพิการ และการใช้จักรยาน กำหนดพื้นที่จำกัดความเร็วของยานยนต์ และช่องทางการเดิน การใช้จักรยาน มีสัญลักษณ์และป้ายบอกชัดเจนในเขตชุมชน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ และรณรงค์อย่างต่อเนื่อง สร้างความตื่นตัวและสนับสนุนกิจกรรมด้านการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน แก่สาธารณชน

๑.๕ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษามีหลักสูตรให้ความรู้และพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการเดิน และการใช้จักรยาน อาทิเช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้สัญญาณมือและไฟจักรยานกับผู้ใช้ขี่ให้ถูกต้อง ปลอดภัย และสนับสนุนให้ใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่องแก่นักเรียนนักศึกษา รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนให้เดินหรือใช้จักรยานในการเดินทางมาเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมของนักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินและการใช้จักรยานภายในสถานศึกษา

๑.๖ กระทรวงอุตสาหกรรมส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าและให้บริการที่ เกี่ยวกับการเดินและการใช้จักรยาน และการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการในการเดินทางที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และราคาที่เป็นธรรม

๑.๗ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปเดินและใช้จักรยาน ในชีวิตประจำวัน และสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการเดินและใช้จักรยานอย่างต่อเนื่อง

๑.๘ กระทรวงพลังงานมีนโยบายและมาตรการส่งเสริมการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ ได้แก่ การเดิน และการใช้จักรยาน และการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการในการเดินทาง

๑.๙ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สนับสนุนการท่องเที่ยวด้วย จักรยานและกระตุ้นให้ผู้ประกอบการที่พักมีจักรยานให้บริการนักท่องเที่ยว

๑.๑๐ กระทรวงการคลังมีมาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้ จักรยานในชีวิตประจำวัน

๑.๑๑ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพรณรงค์และสร้างองค์ความรู้เพื่อผลักดันนโยบาย และเพื่อสร้างพฤติกรรมสุขภาพด้วยการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในข้อ ๑.๑ - ๑.๑๑ ปฏิบัติงานไปแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๘

๒. ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรีสนับสนุนการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ดังนี้

๒.๑ สนับสนุนกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ “การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาร่างข้อเสนอยุทธศาสตร์การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ตามภาคผนวก^๒ ท้ายเอกสารหลัก เป็นเอกสารตั้งต้น

๒.๒ สนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์ดังกล่าว และเสนอต่อสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นเพื่อรับรองร่างยุทธศาสตร์ให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๕๗

๓. ขอให้ชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทยเป็นแกนนำ ประสานกับภาคีที่เกี่ยวข้องด้านการเดินและการใช้จักรยาน และภาคีสมัชชาสุขภาพ สร้างเครือข่ายความร่วมมือขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเดินและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ร่วมในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ตามข้อ ๒.๑ รวมทั้งการให้คำปรึกษา คำแนะนำ การสนับสนุนทางวิชาการ การศึกษาดูงาน เรียนรู้จากพื้นที่ที่ดำเนินงาน

๔. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติรายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๗

^๒ เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๕. หลัก ๑ / ผนวก ๑